

Správa o výsledku kontroly hospodárenia s verejnými prostriedkami poskytnutými na podporu úspor energie a využitia obnoviteľných zdrojov a efektívnosti vynaložených prostriedkov v Slovenskej inovačnej a energetickej agentúre a u vybraných príjemcov pomoci

Kontrola bola vykonaná v súlade s plánom kontrolnej činnosti NKÚ SR na rok 2008. Prebiehala súčasne v **Slovenskej inovačnej a energetickej agentúre** (ďalej len „agentúra“) so sídlom v Bratislave a u **6 vybraných príjemcov pomoci**:

- TURZOVSKÁ DREVÁRSKA FABRIKA, s.r.o. (ďalej len „TDF, s.r.o.“)
- TESLA Liptovský Hrádok, a.s.
- ELBA, a.s.
- Železničné opravovne a strojárne Zvolen, a.s. (ďalej len „ŽOS Zvolen, a.s.“)
- SHP Slavošovce, a.s.
- PRAVEL, spol. s r.o.

Kontrola bola vykonaná v čase od 10.11.2008 do 18.12.2008 za obdobie od roku 2004 do 30.6.2008.

Účelom kontroly bolo preveriť hospodárenie s verejnými prostriedkami poskytnutými na podporu úspor energie a využitia obnoviteľných zdrojov v rámci opatrenia 1.4 Podpora úspor energie a využitia obnoviteľných zdrojov energie (ďalej len „opatrenie 1.4“). Kontrola bola vykonaná ako kontrola výkonnosti s prvkami kontroly súladu a finančnej kontroly.

Predmetom kontroly bolo dodržiavanie efektívneho, správneho a účelného hospodárenia s rozpočtovými prostriedkami poskytnutými z kapitoly Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „MH SR“) v rámci opatrenia 1.4 v programovom období 2004 – 2006, ktorého obdobie oprávnenosti uplynulo 31.12.2008. Poskytovateľom pomoci bolo MH SR ako Riadiaci orgán pre Sektorový operačný program Priemysel a služby. Agentúra bola vykonávateľom pomoci ako Sprostredkovateľský orgán pod Riadiacim orgánom pre Sektorový operačný program Priemysel a služby. Zdrojom finančných prostriedkov boli prostriedky zo štrukturálnych fondov EÚ a národné spolufinancovanie.

V agentúre v rámci poskytnutia pomoci bolo predmetom kontroly:

- schéma štátnej pomoci: Schéma na podporu úspor energie a využitia obnoviteľných energetických zdrojov č. ŠP-015/03 (ďalej len „schéma ŠP“)
- schéma de minimis: Schéma na podporu trvalo udržateľného rozvoja č. DM-003/04 (ďalej len „schéma DM“)

- podmienky poskytnutia pomoci – dodržanie podmienok zmlúv o poskytnutí nenávratného finančného príspevku (ďalej len „NFP“)

U vybraných príjemcov pomoci bola kontrola zameraná na:

- charakteristiku projektu príjemcu pomoci
- účel pomoci
- oprávnenosť projektu
- oprávnenosť nákladov
- výšku a intenzitu pomoci
- podmienky poskytnutia pomoci – dodržanie podmienok zmlúv o poskytnutí NFP

Popri kontrole dokladov kontrolná skupina vykonala prieskum na základe dotazníka u vybraných 6 príjemcov pomoci. Dotazník bol zameraný na zisťovanie informácií ako príjemcovia pomoci hodnotili činnosť agentúry v oblastiach:

- propagácia a získavanie informácií od agentúry
- spracovanie projektu zo strany agentúry
- stanovenie kritérií pre výber projektov
- hodnotenie, platba a následná kontrola zo strany agentúry

Celková miera propagácie podpory v rámci opatrenia 1.4 bola hodnotená ako priemerná (známka 5,3 na stupnici 1-10, pozri graf č.1). Hodnotenie jednotlivých príjemcov pomoci sa však značne líšili, pričom negatívnejšie hodnotenie bolo u príjemcov, ktorí už dlhšiu dobu pôsobia v oblasti energetiky. V ostatných oblastiach, ktoré boli predmetom prieskumu bola činnosť agentúry zo strany príjemcov pomoci hodnotená pozitívne.

Graf č. 1: Hodnotenie celkovej miery propagácie podpory v rámci opatrenia 1.4 [\[1\]](#)

Na záver dotazníka jednotliví príjemcovia pomoci uviedli návrhy na možné zmeny činnosti zo strany agentúry:

- zrýchlenie podávania informácií a zvýšenie ich jednoznačnosti
- vyššia flexibilita a lepšia spolupráca zainteresovaných orgánov
- zabezpečenie včasnej informovanosti o vyhlasovaní nových výziev
- zníženie množstva administratívy a byrokracie
- lepšia propagácia podpory

1. Slovenská inovačná a energetická agentúra

Predmetom činnosti agentúry je koncepčná, odborná, metodická, koordinačná, informačná, výchovno-vzdelávacia, propagačná a ďalšia činnosť zameraná na aktivity v oblasti inovácií, energetiky a ostatných činností. Agentúra bola uznesením vlády SR v roku 2002 ustanovená ako Sprostredkovateľský orgán MH SR pre Sektorový operačný program Priemysel a služby. V súlade s nariadením Rady (ES) č. 1260/1999 z 21.6.1999 o všeobecných ustanoveniach o štrukturálnych fondoch agentúra vykonáva činnosti súvisiace s implementáciou finančných prostriedkov EÚ.

V zmysle ustanovení a mechanizmu schémy DM bol predpokladaný termín zvolania hodnotiacej komisie najneskôr 21.10.2004, pričom táto bola orgánom zabezpečujúcim hodnotenie zaregistrovaných projektov. Podľa dokladov predložených agentúrou bolo zistené, že v rámci schémy DM hodnotiacia komisia zasadala od 15.11.2004 do 16.11.2004, teda 15 pracovných dní po termíne. **Zvolaním hodnotiacej komisie po termíne, agentúra nekonala v súlade s písm. M) ods. 15 schémy DM.**

Podobná situácia nastala v rámci schémy ŠP, keď predpokladaný termín zvolania hodnotiacej komisie bol najneskôr do 5.1.2005, pričom hodnotiacia komisia zasadala 21.2.2005, t.j. 31 pracovných dní po termíne. **Zvolaním hodnotiacej komisie po termíne, agentúra nekonala v súlade s písm. L) ods. 16 schémy ŠP.**

V rámci schémy DM bolo ďalej kontrolou zistené **nezabezpečenie dodržania termínu pre vypracovanie spoločného odborného posudku** internými a externými posudzovateľmi, ktorých úlohou bolo posúdiť projekty nezávisle podľa kritérií pre výber projektov a predložiť spoločný odborný posudok hodnotiacej komisii. Tým **došlo k posunom ďalších termínov vyplývajúcich z**

ustanovení schémy DM. Termín pre vypracovanie spoločného odborného posudku bol do 28 pracovných dní po ukončení formálnej kontroly, t.j. najneskôr do 19.10.2004. Spoločný hodnotiaci posudok bol zo dňa 26.10.2004 a bol podpísaný iba jedným z posudzovateľov.

MH SR poverilo agentúru na výkon úloh Sprostredkovateľského orgánu listom dňa 31.3.2005 pre schému ŠP a listom dňa 1.3.2005 pre schému DM. Kontrolná skupina na základe predložených dokladov zistila, že agentúrauzatvorila zmluvy o poskytnutí NFP s jednotlivými príjemcami pomoci **v 3-mesačnom až 7-mesačnom omeškaní voči termínom uvedeným v schéme DM a v schéme ŠP. Tým konala v rozpore s podmienkami uvedenými v písm. M) ods. 22 schémy DM a v písm. L) ods. 23 schémy ŠP,** podľa ktorého vykonávateľ (agentúra) uzatvorí zmluvy s príjemcami pomoci do 10 pracovných dní odo dňa poverenia zo strany poskytovateľa (MH SR).

Pri prevode finančných prostriedkov príjemcom pomoci, agentúra u všetkých 6 vybraných príjemcov **nedodržala dobu od registrácie úplnej Žiadosti o platbu do prevodu finančných prostriedkov príjemcovi, čím konala v rozpore s čl. VII ods. 12 Zmluvy o poskytnutí NFP.**

Agentúra **do termínu výkonu kontroly nezasielala oznámenie Ministerstvu financií Slovenskej republiky (ďalej len „MF SR“) o poskytnutí NFP po úhrade schválených žiadostí o platbu v zmysle čl. IX ods. 19 Zmluvy o poskytnutí NFP.**

2. Výsledky kontroly u vybraných príjemcov pomoci

NFP sa neposkytoval zálohovo, ale formou refundácie, na základe predložených uhradených daňových dokladov preukazujúcich skutočnú výšku oprávnených nákladov. Spôsob poskytovania NFP minimalizuje riziko jeho neefektívneho použitia. Na základe predložených projektov, formálneho hodnotenia a schválenia NFP príjemcovia pomoci uzavreli s agentúrou zmluvy o poskytnutí NFP. Príjemcovia pomoci sa v zmluve o NFP zaviazali prijať poskytnutý NFP v súlade s podmienkami zmluvy a zodpovedali za riadnu realizáciu schváleného projektu a súčasne zodpovedali za efektívne a hospodárne čerpanie prijatých prostriedkov. Významným činiteľom uplatňovaným v mechanizme poskytovania NFP boli kontroly oprávnenosti a kontroly na mieste u príjemcov pomoci pred vyplatením NFP. V prípade vybraných 6 príjemcov bol schválený NFP v sume 47 191 tis. Sk a skutočne poskytnutý NFP v sume 43 914 tis. Sk. Rozdiel v sume 3 227 tis. Sk predstavoval výšku neoprávnených nákladov.

U vybraných príjemcov pomoci bolo skontrolované dodržiavanie podmienok vyplývajúcich zo zmluvy o poskytnutí NFP a fyzická kontrola majetku, na ktorý bol poskytnutý NFP. Vybraní príjemcovia pomoci boli z Košického, Banskobystrického a Žilinského kraja.

Dĺžka realizácie vybraných projektov v rámci schém pomoci od registrácie projektu po vyplatenie NFP vyjadrená v mesiacoch bola nasledovná:

Schémy pomoci						
	Schéma DM		Schéma ŠP			
Príjemca pomoci	TESLA Liptovský Hrádok, a.s.	PRAVEL, spol. s r.o.	ELBA, a.s.	SHP Slavošovce, a.s.	ŽOS Zvolen, a.s.	TDF, s.r.o.
Potvrdenie o registr.	2.9.2004	30.8.2004	16.11.2004	16.11.2004	18.11.2004	15.11.2004
Vyplatený	2.4.2007	21.6.2006	19.2.2007	19.2.2007	20.11.2006	22.12.2006

NFP dňa						
realizácia (v mes.)	31	22	27	27	25	25
Vyplatený NFP v Sk	3 845 346	2 907 929	8 576 182	6 970 222	2 208 500	19 406 069

2.1 TDF, s.r.o.

Spoločnosť TDF, s.r.o. vypracovala projekt „Zabezpečenie vykurovania nových výrobných prevádzok spoločnosti – inštalácia tepelných zdrojov s využitím biomasy ako lokálneho environmentálne priaznivého paliva“. TDF, s.r.o. boli vyplatené finančné prostriedky v sume 19 406 tis. Sk.

TDF, s.r.o. v dvoch prípadoch žiadala o povolenie vykonania zmien v Zmluve o poskytnutí NFP po 15 dňoch od vzniku týchto zmien, čím **nedodržala ustanovenie čl. IX ods. 8 Zmluvy o poskytnutí NFP**. V účtovných zostavách neboli operácie súvisiace s projektom osobitne účtovne odlíšené, čím TDF, s.r.o. **nedodržala ustanovenie čl. XI ods. 1 Zmluvy o poskytnutí NFP**. TDF, s.r.o. nesprávne zaúčtovala preddavky poskytnuté na obstarávané kotly, čím **nedodržala ustanovenie § 33 ods. 6 Opatrenia MF SR č. 23054/2002-92** zo dňa 16.12.2002, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva (ďalej len „opatrenie MF SR“) a tým **porušila ustanovenie § 4 ods. 2 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov**.

2.2 ŽOS Zvolen, a.s.

Spoločnosť ŽOS Zvolen, a.s. vypracovala projekt „Výmena strešných svetlíkov“. ŽOS Zvolen, a.s. boli vyplatené finančné prostriedky v sume 4 208 tis. Sk. ŽOS Zvolen, a.s. nepreukázala účtovanie o projekte oddeleným účtovaním v účtovných knihách na analytickom účte, čím osobitne nezaznamenávala účtovanie o projekte a **nedodržala ustanovenie čl. XI Zmluvy o poskytnutí NFP**. Kontrolou dokumentácie k projektu bolo zistené, že ŽOS Zvolen, a.s. **predložila Žiadosť o platbu pred nadobudnutím účinnosti Zmluvy o poskytnutí NFP**, čím **nedodržala ustanovenie čl. XV Zmluvy o poskytnutí NFP**.

2.3 TESLA Liptovský Hrádok, a.s.

Spoločnosť TESLA Liptovský Hrádok, a.s. vypracovala projekt „Zvyšovanie účinnosti využitia nakupovaných energetických zdrojov s cieľom zníženia nákladov na energiu pre rast konkurencieschopnosti produkcie spoločnosti TESLA Liptovský Hrádok, a.s.“ Spoločnosti TESLA Liptovský Hrádok, a.s. boli vyplatené finančné prostriedky v sume 3 845 tis. Sk.

Žiadosť o povolenie vykonania zmeny termínu ukončenia realizácie projektu TESLA Liptovský Hrádok, a.s. podala s takmer ročným oneskorením, čím **porušila ustanovenie čl. III ods. 2 písm. h) a čl. IX ods. 8 Zmluvy o poskytnutí NFP**.

Kontrolou Poistnej zmluvy bolo zistené, že prístroje a zariadenia rekonštruovaného ústredného kúrenia nadobudnuté z prostriedkov NFP neboli v čase od odovzdania zhotoviteľom (10/2005) do termínu uvedenia do užívania (03/2006) poistené. Tým kontrolovaný subjekt **nepostupoval podľa ustanovenia čl. IX ods. 9 Zmluvy o poskytnutí NFP**.

Účtovný rozvrh kontrolovaného subjektu, platný v čase realizácie projektu, neobsahoval analytické členenie, ktoré by v potrebnej miere jasne zaznamenávalo a vykazovalo operácie týkajúce sa projektu. V účtovných zostavách neboli operácie súvisiace s projektom osobitne účtovne odlíšené. Tým kontrolovaný subjekt **nedodržel ustanovenie čl. XI ods. 1 Zmluvy o poskytnutí NFP** a zároveň **ustanovenie § 13 ods. 2 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov**.

Preddavok na časť projektu vo výške 578 tis. Sk poskytnutý spoločnosťou TESLA Liptovský Hrádok, a.s. na základe vopred dohodnutej Zmluvy o dielo nebol účtovaný ako preddavok prostredníctvom účtu 052 – Poskytnuté preddavky na dlhodobý hmotný majetok, čím kontrolovaný subjekt **porušil ustanovenie § 33 ods. 6 opatrenia MF SR.**

Technické zhodnotenia budov obstaraného na základe Zmluvy o poskytnutí NFP boli uvedené do užívania pred vydaním právoplatného kolaudačného rozhodnutia, čím kontrolovaný subjekt **nedodržel ustanovenie § 33 ods. 1 opatrenia MF SR a ustanovenia § 4 ods. 2 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov.**

Oznámenie o verejnej súťaži na dodávateľa rekonštrukcie ústredného kúrenia a výmenníkových staníc neobsahovalo kritériá na vyhodnotenie ponúk, čím kontrolovaný subjekt **nedodržel ustanovenie § 34 ods. 1 zákona č. 523/2003 Z. z. o verejnom obstarávaní v znení neskorších predpisov.** Kritériá na vyhodnocovanie predložených ponúk k predmetu obstarávania nemali určené pravidlá ich uplatnenia, čím kontrolovaný subjekt **nepostupoval podľa ustanovenia § 34 ods. 3 zákona č. 523/2003 Z. z. o verejnom obstarávaní v znení neskorších predpisov.**

2.4 SHP Slavošovce, a.s.

Spoločnosť SHP Slavošovce, a.s. vypracovala projekt „Využitie odpadového tepla PS 8 a klimatizácia haly PS 8 SHP Slavošovce, a.s.“. SHP Slavošovce, a.s. boli vyplatené finančné prostriedky v sume 6 970 tis. Sk.

Kontrolou účtovného rozvrhu platného v kontrolovanom subjekte v roku 2005 a 2006 bolo zistené, že SHP Slavošovce, a.s. nezriadila vo svojom systéme podvojného účtovníctva analytické účty, na ktorých by mohla osobitne zaznamenávať a vykazovať všetky operácie týkajúce sa projektu. SHP Slavošovce, a.s. tým, že nevedla jasne rozlíšené účtovníctvo, v ktorom by boli osobitne zaznamenané a vykazované všetky operácie, ktoré sa týkali projektu **nepostupovala v súlade s ustanovením čl. XI ods. 1 Zmluvy o poskytnutí NFP.**

2.5 ELBA, a.s a PRAVEL, spol. s.r.o.

V prípade poskytnutia NFP spoločnostiam ELBA, a.s. (schéma ŠP) a PRAVEL, spol. s r.o. (schéma DM) nebolo zistené porušenie všeobecne záväzných právnych predpisov.

3. Záver

Kontrolou boli zistené časové posuny v rámci realizácie schém pomoci, ktoré boli zo strany agentúry zdôvodnené predĺžením hodnotiaceho procesu vzhľadom na náročnosť predkladaných projektov, nemožnosťou uzatvárať zmluvy o poskytnutí NFP, nakoľko nebola jasná formulácia jednotlivých článkov zmlúv a agentúra čakala na konečnú podobu znenia zmlúv o poskytnutí NFP a zmlúv o zriadení záložného práva, formálnymi nedostatkami v žiadostiach o platbu zo strany príjemcov pomoci a ich opakované predkladanie na MH SR a pod. Nedodržanie lehoty prevodu NFP na účet príjemcu pomoci bolo zo strany agentúry odôvodnené zvýšenou časovou náročnosťou kontroly veľkého počtu účtovných dokladov, obmedzenými administratívnymi kapacitami pracovníkov, ktorí boli zodpovední za vykonávanie kontrolných úkonov v rámci kontroly žiadostí o platbu.

Pri hospodárení s verejnými prostriedkami na podporu úspor energie a využitia obnoviteľných zdrojov a efektívnosti vynaložených prostriedkov u príjemcov pomoci bolo na základe predložených dokladov zistených viacero porušení všeobecne záväzných právnych predpisov a zmluvných podmienok uvedených v zmluvách o poskytnutí NFP, a to najmä:

- zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, keď príjemcovia pomoci nezostavili účtový rozvrh pre zaúčtovanie všetkých účtovných prípadov účtovného obdobia, nezaúčtovali poskytnutý preddavok na obstaranie majetku prostredníctvom správneho účtu preddavkov
- zákona č. 523/2003 Z. z. o verejnom obstarávaní v znení neskorších predpisov, keď oznámenie o verejnej súťaži na dodávateľa neobsahovalo kritériá na vyhodnotenie ponúk,

oznámenie o výsledku verejného obstarávania neúspešným uchádzačom neobsahovalo dôvody neprijatia ponuky a pravidlá uplatnenia kritérií vyhodnocovania ponúk k predmetu obstarania neboli určené

- zmluvných podmienok keď
 - operácie týkajúce sa projektu neboli osobitne zaznamenávané a vykazované, t.j. účtovníctvo nebolo jasne rozlíšené
 - príjemca pomoci neskoro podal žiadosť o vykonanie zmien v zmluve o poskytnutí NFP
 - prístroje a zariadenia nadobudnuté z prostriedkov NFP neboli v čase od odovzdania zhotoviteľom do termínu uvedenia do užívania poistené

Protokol o výsledku kontroly bol v stanovenom termíne prerokovaný s agentúrou bez rozporov. Na základe výsledkov kontroly prijala agentúra opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov, ktoré svojim obsahom a konkrétnymi úlohami korešpondujú so zisteniami uvedenými protokole o výsledku kontroly. Príjemcovia pomoci, u ktorých boli zistené nedostatky, prijali tiež konkrétne opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov.

[1] PP – príjemca pomoci